

REDAKSIYA HEYƏTİ

Əli Rza Xələfli -
baş redaktor
(www.eli-rza-xelefli.net)

Asif Rüstəmli
Ağarəhim Rəhimov
Bədirxan Başkeçidli
Cahid İsmayilov
Elçin Kamal
Elçin Tanrıdağ
(İsgəndərzadə)
Firuz Mustafə
Hafiz Rüstəm
Hüseynbala Mirələmov
İsa Həbibbəyli
Gülşən Əliyeva - Kəngərli
Gülxani Pənah
Qəzənfər Kazimov
Qəzənfər Paşayev
Qurban Bayramov
Mahmud Allahmanlı
Nizaməddin Şamsizadə
Nizami Cəfərov
Nizami Məmmədov
Rəşid Şəfəq
Paşa Qəlibinur
Sabir Bəşirov
Salatin Əhmədli
Şəddat Cəfərov
Təyyar Salamoğlu
Vaqif Yusifli
Xanəli Kərimli
Yusif Nəğməkar

SÖZÜMÜZÜN AVDI QOŞQARI, yaxud cəzani Tanrıdan istəmək həqiqəti

(Əvvəli 10-cu sahifədə)

- Xanının səni işə qışqarırmı, daha
çox yaradıcılığa?

- Allah üzümə baxıb məni anam evləndirib. Bu Simuzər anamın dayısı oğlunun qızıdır. Mənim də evlənmək vaxtım çatmışdı. Bir gün anam bunu görəndə, deyib ki: «A Simuzər, bir bəri gəl görün. Boyun da Avdının boyuna yaraşandı, səni alacam ona». Evlənməyim olub belə. Mən biləni görək məni yaradıcılığa qışqanmasın. Axı məni Avdı Qoşqar oləyən yaradıcılığıdır. Ancaq məni qışqanmaq yox, qınamaq istəsəydi, haqlı olardı. Çünki mən ailəyə heç vaxt normal vaxt ayıra bilməmişəm.

- Avdı Qoşqarın yuxularının əsas obrazı...

- Bir az yığcam cavab verəcəm. Mənim yuxularımın əsas iki obrazı var: Birincisi, sevgidir - adını, ünvanını hərfləməyə lüzüm yox, çox uzaq keçmişdə qalmış o sevgi bir ilgim kimi, bir yaşıl vadi kimi məni çağırır. Və təbii ki, ikinci obraz da bununla bağlıdır. Bu da yolları - elə bilirəm ki, hələ gedə bilmədiyim yollar məni gözəylir.

- Hər kəsin bir sualı olur içində. Bəlkə, birçə sualı da sən özün özünə verəsən?

- Hə, belə bir sual var. Şeir mənim üçün nədir? Cavabı da qısaca və aydındır. Şeir mənim üçün rahatlığımı əlimdən alan qaçılmaz cazibədir. Özü də sevgili cazibədir. Nə yazsam da, nə yaratsam da bu cazibədən qopa bilmirəm. Bu cazibə məni yerdən ayırıb göyə doğru çəkir. İnsanı yerdən ayırıb göyə doğru çəkən nə varsa, mən onu görürəm. Bir sözlə, şeir özünüdürkdür. Əgər kimsə soruşsa ki, mən şeirin hansı mərhələsində görürəm? Deyirdim ki, gözüm allanması bir şey qalmadı. Deyərdim, ancaq tez də özümü qınayardım. Necə yeni, gözüm allanması bir şey qalmadı. Axı dünyanın hər təzə günü özü ilə təzə rəng gətirir. Görək hər günün təzə rəngini görə biləsən. Tumorcuğun quş ürəyi kimi döyünməyi var, ha... Çiçəyin çırtılmağı var, yarpaqların səhər külyəyə əsım-əsim əsməyi var... Bax, insan hissələri də belədir. Onun hər an dəyişə biləcəkdir təzə nəfəslərdən yeni hava almaq imkanı var. Bundan yan keçmək, artıq mənəvi ölüm deməkdir. İnsanın ruhu nə qədər diridir, o, öz gücünü göstərməlidir. Bir görmək, bir də oxumaq! Bu barədə yuxarıda bir balaca danışmışdım, sözü müzün əvvəlində. Bizim böyük şairimiz Hüseyn Arif deyirdi ki, oxumayın, təsirə düşərsiniz, amma mən deyirəm ki, oxuyun, oxuyun, bir-birinə qarışan rəngləri ayırmaq üçün bəsirot gözünüz olsun.

Hərđən nəvələrim kənardan müşahidə ediorəm. O də qaytarıb qoyuram nəvələrimin indiki məqamına. Biri elə mənim adıma daşıyır - Qoşqar. Qoşqarın da, o birilərinin də qaynamığı məni özüməndə alıb haralara aparır? Elə bil ki, bir bulagın gözü açılıb, çağlayıb gəlir. Bunun görək bir yatağı olsun ki, axıb gedə bilsin. Bəlkə, elə "Bu çay bu yatağa sığmaz" şeirimizin mayası ordan gəlib?

- Beləcə hərđən xəyallananmağın, keçmişə dönməyən də olur, cəmi?

- Olur, niyə olmur ki... Elə nəvələrim mənəndə uzaqda qalmış keçmişimdir. Gələcəklərini özləri yaradacaqlar, bəxtlərini Allah versin, 1982-ci ildə yazdığım şeirdən bir parçanı burada yada salmaq yerinə düşərdi. Nə fərqi var, mənim düşüncələrimdi; ister poetik olsun, istərsə də essevari:

Təzədən qayıtdım nağıl dünyama,
Dəli ayaqlarım, dəli yollara
Qorxulu nağıllar söyləyəcəkdir.
Sənəmi məhirən, sənəmi didən,
Yalqızcaq istəyim neyləyəcəkdir?
Gədəklər səsimi tđmağ istəyir,
Maqnitlər səsimi tutmaq istəyir.
Yağı cəbhələrin əhatəsində,
Dürür sübh çuşutək bala göyərçin.
Quzğunlar başıma od ələyirlər,
Quzğunlar yuxumu hədələyirlər.
Əlim duadadı, ağzım Allahda,
Göylərə baxıram elə haçandan,
Çıxar çarpışmalar burulğanından!..

Bu düşüncələr mənim hələ görmədiyim həyatda görəcəklərim idi. Nəvələrimlə mənim zəmanəm fərqlidir. Ancaq bu, o demək deyil ki, daha ağı qoçla qara qoç kəllə-kəlləyə gəlməyəcək. Bu, o demək deyil ki, Zümrüd quşu bundan sonra hər yerdə hazır olacaq dərə düşəni qayunun dibindən çəkib qaldırmaq üçün.

- Bir sözlə nevali dünyası olan Avdı Qoşqarın yaradıcılığında da yəqin yeni bir mərhələ başlanır.

- Əslində, o mərhələ başlanıb. 60 yaş şərtdir. Biz artıq kəmiyyətdən keyfiyyətə keçmə mərhələsindəyik. Həm ölkəmizin həyatında, həm də elə dünyamızın həyatında. Mən həmişə düşünmüşəm ki, insanın ən böyük problemi anlaşmadır. Qarşılıqlı anlaşma olan mühitdə həyat sakit axarda gedir, normal məcrada olur. Ancaq tərəflərin qarşılaşması, ziddiyyətlərin toqquşması da var. Bunsuz da inkişaf olmazdı. Çalışmaq lazımdır ki, ziddiyyətlərin toqquşmasından daha az itki ilə keçək.

Hərđən düşünürəm ki, dünyanın harasında bir sakit guşə var. Bəlkə, o sakit guşəyə gedib yetə bilsəydim, ruhum da aram olardı. Ancaq bir az dərindən düşünsək, o sakit guşə bizdən çox da uzaqda deyil. Və heç ona tələsmək də lazımdır deyil.

- Bilirəm Avdı Qoşqar, çox şey qaldı, soruşmadım. Səni də narazı salan, bəzən acı-acı, için-çin, ağırdan ağırya dəyişən həyat epizodları da olur.

- Doğrudur, insanın necə sınımağı, bir başqasının reklam üçün gövdəsinə uyğun gəlməyən xırdalığa, cılızlığa enməyi, təməhinin məhv elədiyi kəsləri... görəndə, elə bilirəm ki, dünyanın axırı olur. Bu gün ədəbiyyatın bir bəlası da var. Sözü olmayan maddi imkana görə qabağa keçir.

...Avdı Qoşqar deyir ki, söz də dünyanın varıdır. Onu özümümlə aparmayacaq. Əgər ürəvətli tutub, nazını çəkmiş olsaq, cəhəmətimiz itməyəcək. Bizdən geri gələnlər qədrini biləcəklər.

Bu da Avdı Qoşqarın 60 yaş. Yaşın gətirdiyi düşüncələr. Hər halda ağrının nə demək olduğunu bilən bir şairin düşüncələri içərisində elə nələrə var ki, seiri qədər odludur, işıqlıdır.

Əli Rza XƏLƏFLİ,
25.05.2018

